

Четвъртък, 2 април 2009 г.

По-добри училища: програма за европейско сътрудничество

P6_TA(2009)0217

Резолюция на Европейския парламент от 2 април 2009 г. относно „По-добри училища: програма за европейско сътрудничество“ (2008/2329(INI))

(2010/C 137 E/09)

Европейският парламент,

- като взе предвид членове 149 и 150 от Договора за ЕО относно образованието, професионалната квалификация и младежта,
- като взе предвид член 14 от Хартата на основните права на Европейския съюз относно правото на образование,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 3 юли 2008 г., озаглавено „Подобряване на способностите за XXI век: Програма за европейско сътрудничество по въпросите на училищата“ (COM(2008)0425),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 16 декември 2008 г., озаглавено „Актуализирана стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението“ (COM(2008)0865),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 12 ноември 2007 г., озаглавено „Предоставяне на обучение през целия живот за знание, творчество и иновации: Проект на съвместен доклад относно напредъка за 2008 г. на Съвета и на Комисията за прилагане на работната програма „Образование и обучение 2010 г.““ (COM(2007)0703),
- като взе предвид десетгодишната работна програма „Образование и обучение 2010 г.“⁽¹⁾ и последващите съвместни междинни доклади относно постигнатия напредък по отношение на нейното прилагане,
- като взе предвид Решение № 1720/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 година за създаване на Програма за действие за обучение през целия живот⁽²⁾,
- като взе предвид Препоръка 2006/962/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно основните умения за обучение през целия живот⁽³⁾,
- като взе предвид заключенията на председателството на Европейския съвет от 13-14 март 2008 г., по-специално частта относно „инвестиране в хората и модернизирани на пазарите на труда“,
- като взе предвид резолюцията на Съвета от 15 ноември 2007 г. относно образованието и обучението като основен двигател на Лисабонската стратегия⁽⁴⁾,
- като взе предвид доклада на Международната комисия по въпросите на образованието през 21-ви век до ЮНЕСКО,
- като взе предвид заключенията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета, от 21 ноември 2008 г. на тема „Да подготвим младите хора за XXI век: програма за европейско сътрудничество по въпросите на училищата“⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ ОВ С 142, 14.6.2002 г., стр. 1.⁽²⁾ ОВ L 327, 24.11.2006 г., стр. 45.⁽³⁾ ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.⁽⁴⁾ ОВ С 300, 12.12.2007 г., стр. 1.⁽⁵⁾ ОВ С 319, 13.12.2008 г., стр. 20.

Четвъртък, 2 април 2009 г.

- като взе предвид своята резолюция от 26 февруари 2004 г. относно ролята на училищата и училищното образование за максимално увеличаване на обществения достъп до култура ⁽¹⁾,
 - като взе предвид своята резолюция от 8 септември 2005 г. относно различните възможности за развитие на системата на Европейските училища ⁽²⁾,
 - като взе предвид своята резолюция от 27 септември 2007 г. относно ефикасността и равнопоставеността на европейските системи за образование и обучение ⁽³⁾,
 - като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2007 г. относно ролята на спорта в образованието ⁽⁴⁾,
 - като взе предвид своята резолюция от 23 септември 2008 г. относно подобряване на качеството на подготовката на учителите ⁽⁵⁾,
 - като взе предвид своята резолюция от 18 декември 2008 г. относно предоставяне на обучение през целия живот за знание, творчество и иновации – прилагане на работната програма „Образование и обучение 2010 г.“ ⁽⁶⁾,
 - като взе предвид член 45 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на Комисията по култура и образование (А6-0124/2009),
- А. като има предвид, че организацията, съдържанието и реформите на училищното образование са от компетентността на държавите-членки; като има предвид, че обменът на информация и на добра практика, както и сътрудничеството във връзка с общите предизвикателства са отлични инструменти за оказване на подкрепа на реформите; като има предвид, че Комисията изпълнява важна роля при улесняването на това сътрудничество;
- Б. като има предвид, че икономическите и социалните промени в Европейския съюз, обуславящите единния пазар фактори и новите възможности и изисквания на глобалната икономика водят до редица общи предизвикателства за всички национални образователни системи, като създават все по-голяма необходимост от сътрудничество на европейско равнище;
- В. като има предвид, че значителните различия между резултатите на образователните системи в ЕС биха могли да доведат до увеличаване на различията в икономическото и социално развитие на държавите-членки и да застрашат постигането на целите на Лисабонската стратегия;
- Г. като има предвид, че са необходими системни мерки за укрепване на ролята на образованието в „триъгълника на знанието“ (научни изследвания, иновации и образование), във връзка с което Европейският съюз предоставя подкрепа за дългосрочната стратегия за бъдещо развитие, конкурентоспособност и социално сближаване, както и за включването на образованието сред приоритетите на предстоящия кръг от преговори по Лисабонския процес;
- Д. като има предвид, че критериите за сравнение представляват важен инструмент за насърчаване на допълнителни реформи, тъй като позволяват да бъде измерен напредъкът по отношение на точно определени общи цели;
- Е. като има предвид, че Комисията е приела три критерия за сравнение за 2010 г. по отношение на училищното образование: за ранното напускане на училище, за уменията при четене и за завършването на горната степен на средното образование; като има предвид, че постигнатият напредък по отношение на тези критерии е все още недостатъчен;
- Ж. като има предвид, че придобиването на основни и на ключови умения от всички млади хора и повишаването на образователното равнище са от решаващо значение за постигане на целите на Лисабонската програма;

⁽¹⁾ ОВ С 98 Е, 23.4.2004 г., стр.179.

⁽²⁾ ОВ С 193 Е, 17.8.2006 г., стр. 333.

⁽³⁾ ОВ С 219 Е, 28.8.2008 г., стр. 300.

⁽⁴⁾ ОВ С 282 Е, 6.11.2008 г., стр. 131.

⁽⁵⁾ Приети текстове, P6_TA(2008)0422.

⁽⁶⁾ Приети текстове, P6_TA(2008)0625.

Четвъртък, 2 април 2009 г.

3. като има предвид, че образователното равнище на младите хора има пряко въздействие върху техните перспективи за работа, социално участие, последващо образование или обучение и приходи;
- И. като има предвид, че образованието на жените влияе в особено голяма степен върху образователното равнище на общностите; като има предвид, че непълното или незадоволителното образование на момичетата може да се отрази не само върху тях, но и да постави следващото поколение в неизгодно положение;
- Й. като има предвид, че неравенството и ранното напускане на училище водят до високи социални и икономически разходи и имат отрицателно въздействие върху социалното сближаване, а всички форми на училищна изолация водят до понижаване на равнището на националните образователни системи като цяло;
- К. като има предвид, че в настоящия момент се наблюдава обезпокояващо нарастване на насилието в училище, съпътствано от прояви на расизъм и ксенофобия в училищната среда, в резултат на две основни тенденции в учебните заведения – културно многообразие и задълбочаване на класовото разделение, в съчетание с липсата на подходяща намеса или подкрепа за учениците, и на механизми за контакт в рамките на образователната система;
- Л. като има предвид, че приобщаващите модели на образование насърчават интегрирането на групи ученици в неравностойно положение и на ученици със специфични образователни потребности и повишават солидарността между учениците от различна семейна среда;
- М. като има предвид, че наличието на добре разработено предучилищно образование оказва значителен принос за интегрирането на групи в неравностойно положение (например деца от семейства с ниски доходи или от малцинствен произход), може да спомогне за повишаване на цялостното равнище на придобитите умения, намалява образователните различия и е от решаващо значение за осигуряването на по-висока степен на равенство и за понижаването на процента на случаите на отпадане от училищната система;
- Н. като има предвид, че училищата играят решаваща роля за социализацията и обучението на децата, както и за тяхното личностно развитие, а също така и за предаването на децата на необходимите за тях знания, умения и ценности с оглед на тяхното участие в демократичното общество и на активната им гражданска роля;
- О. като има предвид, че в условията на настоящата световна финансова и икономическа криза образованието и обучението играят ключова роля за развиването на новаторски умения и ноу-хау и за осигуряването на свободното движение на знанието като идеален инструмент за икономическо възстановяване и за укрепване на пазара на труда; като отбелязва същевременно, че при разработването на политиката в областта на образованието и обучението основната цел не е да се задоволяват пазарните потребности и критериите за намиране на работа, а да се гарантира, че учениците постигат един общ стандарт на знания, покриващ общите образователни критерии, и че това води до оформянето на завършени личности;
- П. като има предвид, че учебните програми, както и методите на преподаване и оценка следва да предоставят възможност на всички ученици да придобият ключови умения и да развият своя потенциал; като има предвид, че физическото и психическото благосъстояние на децата, както и наличието на подходяща среда, в която те да учат, са от решаващо значение за постигането на положителни резултати от образованието;
- Р. като има предвид, че разностранното образование, което включва предмети като изкуство и музика, може да допринесе за подобряване на личната реализация и на увереността в себе си и за развитието на творческо и новаторско мислене;
- С. като има предвид, че средствата за образованието следва по-специално да се насочат към областите, в които се наблюдава най-голям напредък по отношение на резултатите и развитието на учениците;
- Т. като има предвид, че се отчита, че качеството на преподаването е най-важният фактор в рамките на училищната среда, който оказва влияние върху резултатите на учениците;
- У. като има предвид, че мобилността и обменът могат да способстват за придобиването на межкултурни, езикови, социални и специфични за отделните предмети умения, да повишат мотивацията както на учителите, така и на учениците, както и да спомогнат за подобряване на педагогическите умения на учителите;

Четвъртък, 2 април 2009 г.

- Ф. като има предвид, че училищата са само част от социалните фактори, които носят колективна отговорност за образованието на младите хора;
- Х. като има предвид, че е необходимо в системите на образование и обучение да се създаде култура на оценяване, за да се гарантира ефективно и дългосрочно наблюдение върху тяхното развитие;
- Ц. като има предвид, че в своята резолюция от 8 септември 2005 г., посочена по-горе, Парламентът подчерта необходимостта от реформиране на системата на управление на Европейските училища с цел да се посрещнат настоящите предизвикателства, свързани по-специално с разширяването на ЕС и с последиците от него;
1. Приветства гореспоменатото съобщение на Комисията от 3 юли 2008 г. и областите, към които в съобщението се предлага да бъде насочено бъдещото сътрудничество;
 2. Приветства гореспоменатото съобщение на Комисията от 16 декември 2008 г. и предложените в него мерки;
 3. Подкрепя становището, че училищното образование следва да бъде основен приоритет за следващия цикъл от Лисабонската стратегия;
 4. Приветства съгласието от страна на държавите-членки да оказват сътрудничество в ключови области на училищното образование; настоятелно приканва държавите-членки да се възползват изцяло от тази възможност да научат една от друга;

Подобряване на уменията на всеки един ученик

5. Настоятелно приканва държавите-членки да направят всичко възможно, за да могат всички млади хора да придобият основни умения, които са от първостепенно значение за последващото им обучение, и да продължат да полагат усилия за прилагане на Препоръка 2006/962/ЕО, както и за постигане на предварително съгласуваните критерии за сравнение;
6. Споделя безпокойството си във връзка със съществуващата тенденция, изразяваща се в понижаване на нивото в областта на езиковата грамотност и математическите умения на учениците, и настоятелно призовава държавите-членки да предприемат всички необходими мерки за подобряване на положението;
7. Отправя препоръка към държавите-членки да разгледат по-подробно възможните стратегии за ограничаване на неравновесието между двата пола по отношение на основните умения;
8. Настоятелно приканва държавите-членки да продължат да полагат усилия за намаляване на броя на учениците, които напускат училище рано; подчертава необходимостта да се откриват във възможно най-ранен етап учениците, които са изложени на риск, и да им се предоставят допълнителна подкрепа и извънкласни занимания с образователна цел и подкрепа при преминаването от едно образователно ниво в друго, както и да се предлага индивидуализиран подход на обучение за лицата, които имат такава потребност;
9. Отбелязва, че сред младите хора в Европейския съюз се наблюдава обезпокоителна степен на липса на способност за концентрация; поради това призовава Комисията да осъществи изследване с цел да се проучат основните причини за липсата на концентрация сред учениците;
10. Заема становището, че училищата следва да осигуряват висококачествено образование за всички деца и да си поставят амбициозни цели за всички ученици, като същевременно предлагат набор от възможности за учене и допълнителна подкрепа, за да се вземат предвид потребностите на отделните ученици;
11. Поради това призовава държавите-членки да гарантират, че техните политики в областта на образованието осигуряват равновесие между равенството и качеството, с ударение върху мерките за социално подпомагане на ученици и студенти от семейства в неравностойно положение, както и върху приспособяването на процеса на обучение към техните индивидуални потребности, като по този начин се предлагат равни възможности за достъп до образование;

Четвъртък, 2 април 2009 г.

12. Освен това настоява държавите-членки да подобрят достъпа на групи в неравностойно положение до професионална квалификация и висше образование в съответствие с най-високите стандарти, наред с другото, чрез разработването и популяризирането на целесъобразни схеми за предоставяне на стипендии;
13. Се застъпва за приобщаващи модели на образование, при които училищните общности отразяват многообразието на обществото, като се избягват всички видове изолация;
14. Поради това настоятелно призовава държавите-членки да преследват целта изцяло да се преодолее изолацията на ромските деца в класовете/учебните заведения в рамките на началното и основното образование, както и да наблюдават и премахнат незаконната практика на записване на ромски деца в класове за деца с умствени увреждания;
15. Счита, че е важно младите хора, по време на обучението си в училище, в колежа или университета да бъдат подготвени за гъвкавостта на пазара на труда, с оглед на неговата променливост и на факта, че изискванията на работодателите могат да се променят бързо;
16. Призовава за модернизирането и подобряването на учебните програми, така че те да отразяват настоящата социална, икономическа, културна и техническа действителност и да са тясно свързани с промишлеността, стопанската дейност и пазара на труда;
17. Подкрепя становището обаче, че реформата на образователната система следва да бъде основно насочена към цялостното и многостранно развитие на личността, зачитането на правата на човека и социалната справедливост, обучението през целия живот за целите на личностното развитие и професионалното израстване, защитата на околната среда и личното и колективно благосъстояние; подкрепя становището, че в това отношение съвместяването на придобитите по този начин знания с изискванията на пазара е безспорен приоритет за образователните системи, но не е тяхна изначална и най-важна цел;
18. Счита, че училищата следва да се стремят не само да подобрят шансовете на учениците за реализиране на пазара на труда, но и да предоставят на всички млади хора възможността да развият своя потенциал, в съответствие със способностите на всеки; подчертава, че е важно да се създаде благоприятстваща обучението среда, в която младите хора да могат да придобият основни познания в областта на демокрацията и да са в състояние активно да участват в гражданското общество;
19. Счита, че всички деца следва да получат от най-ранна възраст възможността да придобият музикални, художествени, ръчни, физически, социални и граждански умения; поради това е силно убеден, че музикалното и художественото образование и физическото възпитание и спортът следва да бъдат задължителна част от учебната програма в училищата;
20. Изразява убеденост, в съответствие със заключенията на заседанието на Европейския съвет в Барселона през 2002 г., че децата следва да изучават чужди езици от ранна възраст; приветства предложението за нов критерий, съгласно който на най-малко 80 % от учениците в началните класове на средното училище се преподават поне два чужди езика; подчертава, че преподаването на чужди езици е важно да продължи в горната степен на средното образование, така че да се гарантира, че младите хора придобиват езикови умения на високо равнище; призовава държавите-членки да разгледат възможността за назначаване на по-голям брой преподаватели, за които езикът, който преподават, е роден;
21. Подчертава значението на образованието в областта на информационните и комуникационните технологии и на средствата за масово осведомяване; счита, че е важно учениците да бъдат информирани относно използването и прилагането на новите комуникационни и цифрови технологии;
22. Признава приноса на неформалното образование за предаването на ценни умения на младите хора, допълващи уменията, които се придобиват в училище, и призовава училищата да сътрудничат по-активно с организациите, предоставящи неформално образование, например младежките организации;

Висококачествени училища и учители

23. Счита, че качествено образование е право на всяко дете и че приемането на европейска харта на правата на учениците би било първа важна стъпка за гарантирането на това право;

Четвъртък, 2 април 2009 г.

24. Призовава държавите-членки и компетентните регионални органи да инвестират в предучилищното образование, да осигурят висококачествени заведения за предучилищно образование и детски градини и ясли с учители и други служители, които имат подходяща степен на подготовка, както и да гарантират, че съответните такси са достъпни; подкрепя предложението за въвеждане на нов критерий относно степента на участие в предучилищното образование;
25. Счита, че общественото образование следва да продължи да бъде област, основно финансирана от държавата и допринасяща за социалното равенство и приобщаване; същевременно приветства инициативи, насочени към развитието на плодотворно сътрудничество с частния сектор и проучването на потенциални нови възможности за осигуряване на допълнително финансиране;
26. Счита, че следва да се предоставя допълнителна подкрепа на образователните заведения, които се намират в по-неравностойно финансово състояние, по-специално на образователните заведения в по-бедни региони на ЕС;
27. Счита, че наличието на среда за качествено обучение, която предоставя модерна инфраструктура, материали и технологии, е предпоставка за постигането на висококачествено училищно образование;
28. Счита, че качеството на образованието и равнището на резултатите също така изискват наличието на учебна програма, която е възискателна и стриктна, както и редовно оценяване на учениците, което да предполага поемане на отговорност от самите ученици за отбелязвания от тях напредък;
29. Призовава държавите-членки да предоставят на училищата необходимата автономия за преодоляване на специфичните предизвикателства, пред които са изправени на местно равнище, както и подходяща степен на гъвкавост по отношение на учебните програми, методите на преподаване и системите за оценяване, като същевременно отчита необходимостта от гарантиране на съпоставимостта на системите за квалификация в цяла Европа;
30. Счита, че оценяването е полезен инструмент за подобряването на качеството на образователните системи; същевременно подчертава, че всяка една система за оценяване следва да бъде насочена не само към количествените резултати и постижения на учениците, което би създавало социална йерархия на учебните заведения, придружена от „многоскоростни“ образователни системи, но и към самата система и използваните от нея методи, като ясно се отчитат специфичните социални и икономически условия, в които функционира всяко училище;
31. Счита, че качеството на образованието и равнището на резултатите до голяма степен зависят и от зачитането на авторитета на преподавателя в класната стая;
32. Счита, че учителският състав в училищата следва да отразява, доколкото е възможно, нарастващото многообразие в европейските общества, с цел да се предоставят на всички ученици модели за подражание; във връзка с това насърчава разискването на въпроса относно необходимостта от привличане на повече мъже към преподавателската професия, особено на равнище начално и основно образование;
33. Изразява своята убеденост, че е необходимо да се осигури както висококачествена първоначална подготовка на учителите въз основа на теорията и практиката, така и последователен процес за постоянно професионално развитие и подкрепа, така че в хода на своите кариери преподавателите да поддържат уменията, необходими в обществото на знанието; счита, че политиката в областта на подготовката и наемането на работа на учителите следва да има за цел да привлече кандидатите с най-високи квалификации и че на учителите следва да се осигури социално признание, статус и възнаграждение, които съответстват на значението на техните функции;
34. Застъпва категорично становището, че възможно най-голям брой ученици и учители следва да получат възможността да участват в програми за мобилност и за партньорство между училищата; подчертава значението на програмата „Комениус“ в това отношение; подчертава, че е необходимо да продължи да се намалява административната тежест за училищата, кандидатстващи по програмата; приветства създаването на програмата „Comenius Regio“; подкрепя предложението за разработване на нов критерий за мобилността;
35. Препоръчва преподавателите, включително преподавателите в областта на изкуството, да бъдат насърчавани да се възползват максимално от европейските и националните програми за мобилност, както и мобилността да бъде неразделна част от тяхното обучение и кариера;

Четвъртък, 2 април 2009 г.

36. Отправя препоръка да се привлекат родителите за участие в училищния живот и да се повиши осведомеността относно потенциалното въздействие на условията на живот и на извънкласните занимания върху придобиването на умения в училище, като признава, че премахването на неравенствата в образованието единствено с помощта на образователни политики се е оказало неуспешно;

37. Настоятелно препоръчва създаването на партньорства между училищата и общностите с цел разрешаване на проблема с насилието в училищата, който застрашава да се разпростре из цялото общество;

38. Счита, че всички училища следва да насърчават придобиването на познания в областта на демокрацията, като подкрепят ученическите съвети и дават възможност на учениците да поемат отговорност за училището, съвместно с родители, учители и училищни съвети;

39. Призовава държавите-членки и Комисията да осъществяват тясно сътрудничество с цел насърчаване на прилагането на европейската образователна система в съответните образователни системи на държавите-членки; призовава Комисията да предвиди включването на Европейските училища в дейността на мрежата „Евридика“;

40. Настоява Комисията редовно да докладва относно постигнатия напредък след двете горепосочени съобщения, така че да могат да се оценят резултатите на системите за образование и обучение в ЕС, като се обърне специално внимание на придобиването на ключови умения от страна на учениците;

*

* *

41. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията и на правителствата и парламентите на държавите-членки.
